

Іван СВЯСТИН
(Дрогобич, Україна)

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ
ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ АКТИВНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ
МІГРАНТІВ У ПОЛЬЩІ
В ПЕРІОД РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ**

Повномасштабна російсько-українська війна, що розпочалася у 2022 р., зумовила хвилю вимушеної міграції з України до країн Європейського Союзу, серед яких Польща посіла провідне місце. Масовий характер міграції актуалізував проблему соціально-економічної адаптації українців за кордоном, важливою складовою якої стало залучення до підприємницької діяльності.

Приватне підприємництво українських мігрантів виконує низку функцій: забезпечує фінансову самостійність, сприяє інтеграції в економічне середовище приймаючої держави та зменшує навантаження на систему соціальної підтримки.

Підприємницька діяльність українських мігрантів у Польщі зосереджена переважно в секторі малого та мікробізнесу. Найбільше поширеними є сфери послуг, торгівлі, громадського харчування, ІТ та креативних індустрій [5].

Важливим індикатором економічної адаптації українських мігрантів у Польщі є динаміка реєстрації індивідуальної підприємницької діяльності та мікропідприємств. Так, у 2022 р., було зареєстровано близько 20 тис. нових суб'єктів підприємницької діяльності, в 2023 р. кількість реєстрацій зросла до приблизно 33 тис., що свідчить про поступовий перехід від моделі тимчасового притулку до активної економічної інтеграції. Найвищі показники зафіксовано у 2024 р., коли кількість зареєстрованих підприємницьких суб'єктів громадянами України сягнула близько 45 тис. [1]. Це зростання засвідчує формування більш стабільних підприємницьких стратегій, орієнтованих не лише на забезпечення власної зайнятості, а й на довгострокову присутність у польському економічному просторі.

Галузева структура підприємницької діяльності українських мігрантів у Польщі відображає як соціально-демографічні особли-

вості сучасної хвилі міграції, так і адаптаційні стратегії, сформовані в умовах російсько-української війни. Аналіз статистичних даних свідчить про переважання тих видів економічної діяльності, що не потребують значного стартового капіталу, складної інфраструктури або довготривалих інвестиційних зобов'язань [8].

Найбільшу частку в структурі підприємництва становить сфера послуг, на яку припадає 38 % усіх зареєстрованих бізнесів українських мігрантів. До цієї категорії належать побутові, освітні, консультативні, перекладацькі, логістичні та креативні послуги. Домінування цього сектору пояснюється можливістю швидкого запуску бізнесу, гнучкістю форм зайнятості та використанням індивідуального професійного капіталу без значних фінансових витрат. Крім того, сфера послуг дозволяє підприємцям оперативно реагувати на потреби як української діаспори, так і польського населення [3].

Другу позицію посідає торгівля (21 %), що охоплює роздрібну реалізацію продовольчих і непродовольчих товарів, зокрема продукції українського походження. Торговельна діяльність часто орієнтована на етнічні ніші та ґрунтується на попиті з боку мігрантських спільнот, що знижує підприємницькі ризики на початковому етапі [3]. Водночас поступове розширення клієнтської бази свідчить про інтеграцію таких бізнесів у ширший польський ринок.

Суттєву частку в структурі мігрантського підприємництва займає сфера громадського харчування (17 %). Українські кафе, пекарні та заклади швидкого харчування поєднують економічну діяльність із культурною репрезентацією, виконуючи функції своєрідних соціокультурних просторів. Їх поширення у великих міських агломераціях Польщі засвідчує наявність стабільного попиту та інтеграційний потенціал цього сегмента. Показовими є приклади українських кав'ярень у Варшаві та Кракові, що поєднують комерційну діяльність із культурною дипломатією, а також ІТ-стартапів, створених українськими спеціалістами, які працюють на міжнародний ринок [3].

ІТ та цифрові послуги становлять 14 % підприємницької активності українських мігрантів. Попри меншу частку порівняно з традиційними секторами, саме цей напрям демонструє високий рівень доданої вартості та орієнтацію на міжнародні ринки. Значна части-

на таких підприємств функціонує в транснаціональному форматі, що зменшує залежність від локальних економічних умов [3].

До категорії «інші» (10 %) належать виробничі, ремісничі та соціальні підприємства, а також бізнеси змішаного типу. Їхня присутність свідчить про поступову диверсифікацію мігрантського підприємництва та перехід від суто адаптаційних моделей до більш стійких форм економічної діяльності [3].

Окрему групу становлять соціальні підприємства, орієнтовані на працевлаштування українок з дітьми або осіб з обмеженими можливостями, що посилює соціальний вимір мігрантського бізнесу.

Українське підприємництво сприяє поживленню локальних економік, створенню робочих місць та розширенню податкової бази. Водночас воно відіграє роль «м'якого інтеграційного механізму», знижуючи соціальну напругу та формуючи позитивний образ мігрантів.

На відміну від найманої праці, підприємництво стимулює активну взаємодію з місцевими громадами, органами влади та клієнтами, що сприяє глибшій соціальній інтеграції українців.

Підприємницька активність українських мігрантів у Польщі в умовах війни є багатовимірним соціально-економічним явищем, що поєднує адаптаційні, інтеграційні та інноваційні функції. Її розвиток має стратегічне значення як для приймаючої держави, так і для післявоєнної відбудови України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дані Воєводського управління праці в Жешуві. (2022) URL: <https://www.polrab.pl/powiedzy-pracowcy-z-ukrainy/>
2. Державна міграційна служба України: статистичні дані (2022) [Електронний ресурс]. URL: <https://dmsu.gov.ua/diyalnist/statistichni-dani.html>.
3. Економічна правда (2023) [Електронний ресурс]. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/01/10/695807/>
4. Литвинчук, О., Юрківський, О. (2023). Міграційні процеси в Україні: загрози в умовах російсько-української війни. *Економіка, управління та адміністрування*. № 2 (104). С. 71 – 78
5. Мельник, Г. (2022). Трудова міграція українців до Республіки Польща 2014–2022 рр. *Європейські історичні студії*. (23). С. 44-56. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/47396>

6. Працівники з України знаходять роботу на Підкарпатті. (2024). Nowiny 24. URL:<https://nowiny24.pl> ›

7. Супруновський, А. (2022). Вимушена міграція українських громадян в умовах російського вторгнення в Україну. Юридичний науковий електронний журнал. URL: http://www.lsej.org.ua/7_2022-/115.pdf

8. Українські біженці війни за кордоном. *Національний інститут стратегічних досліджень: вебсайт*. (2023) URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ukrayinski-bizhentsi-viyny-za-kordonom>.